

Detta verk är licensierat under Creative Commons
Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5
Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller
skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street,
Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

Östtimor—krisen fortsätter

Ramos-Horta ny premiärminister

FN-styrka på plats

Presidenten i Östtimor Xanana Gusmão för-
måde i slutet av juni premiärminister Mari
Alkatiri (Fretilin) att avgå sedan denne an-
klagats för att ha skapat en dödspatrull med
uppdrag att undanröja politiska motstånd-
dare.

Till ny premiärminister utsågs den 8 juli förre utrikes-
ministern José Ramos-Horta (oberoende). Därav följde
att flera ministrar i Fretilinregeringen byttes ut.

Senast i Östtimorkommitténs 2003-04-08 antagna
stadgar står det

Östtimorkommittén är en solidaritetsorganisation
med syfte

...

- c. att verka för att Sverige
- ...
- med uppmärksamhet följer omvärldens och
särskilt Indonesiens politik gentemot Öst-
timor och kraftfullt agerar mot eventuella
angrepp och destabiliseringsförsök oavsett

dessas form.

Många anser att krisen till en del är resultatet av en
destabiliseringskampanj. Men inte trodde vi i kommittén
att främst Australien och kanske i viss mån USA skulle
anklagas för en sådan. Sedan oktober har anklagelserna
mot Alkatiri nog försvagats, de kan ha varit just en del
av destabiliseringskampanjen. En destabilisering av Öst-
timor skulle kunna gynna dem som vill att anlägg-
ningarna för att ta hand om naturgasen från fälten i
Timorsjön ska finnas i Australien nära Darwin och inte i
Östtimor. Placeringen av anläggningarna har varit en av
stridsfrågorna vid förhandlingarna mellan Östtimor och
Australien. Vilket oljebolag vill ha anläggningar i ett
instabilt land?

De östtimoreser vi talat med var alla lika oförstående
till utvecklingen.

- Vem organiserar ungdomsgängens våldsangrepp och
strider, ty de är uppenbarligen åtminstone i viss mån
organiserade?

- Varifrån får de alkoholen och drogerna, som de

Fortsättning på sidan 7

Fortsättning från sidan 1

enligt många uppgifter är påverkade av under plundringarna och striderna?

Läs mer om gången på sidan 8.

De grundläggande orsakerna, som alla känner till, fattigdom, arbetslöshet, en mängd motsättningar mellan olika grupper kan inte förklara varför våldet har brutit ut just nu och dess former. De motsättningar vi tänker på är

- mellan polisen och militären
- inom polisen mellan dem som var poliser redan under den indonesiska ockupationen och dem som nyrekryterats
- inom militären mellan dem som var gerilla-soldater och de nya soldater, som rekryterats senare
- mellan dem som mer eller mindre aktivt deltog i motståndskampen mot Indonesien och dem som var passiva
- mellan människor från västra respektive östra Östtimor som delvis sammanfaller med alla de ovanstående eftersom motståndet var mer utbrett och starkare i öst än i väst (Dili)
- mellan gamla och unga
- mellan dem som levde utomlands i exil under ockupationen och dem som upplevde den i Östtimor
- mellan dem som förordar portugisiska som officiellt språk vid sidan om tetum och dem som skulle föredra ett annat (bahasa indonesia eller engelska) och som delvis sammanfaller med de två föregående motsättningarna
- mellan vänster och höger och i den motsättningen representerar Fretilin vänstern.

Våldet har trots närvaron av de utländska säkerhetsstyrkorna fortsatt, lyckligtvis i mindre omfattning, med gängslagsmål, hot, plundring och mordbränder. I slutet av oktober var det dock ett större utbrott med flera döda.

En ny FN-styrka (polis) med eget kommando finns nu i Östtimor, men den har ännu inte nått sin slutliga styrka på 1.600 poliser. Så nu finns flera utländska förband med var sitt kommando i Östtimor, vilket är olyckligt, men främst Australien har nekat att ställa sin styrka under FN-befäl. De internationella styrkorna har svårt att stävja våldet, kanske därför att det vore en polisiär och inte militär uppgift. Att rättsväsendet inte fungerar och kan döma och fängsla våldsverkare bidrar säkert också. Många östtimoreser anklagar de utländska styrkorna för att de inte tar ställning, men de försvaras av Ramos-Horta. FN-polisen utökar dock nu sin patrullering kraftigt.

Chefen för militärpolisen, major Alfredo Reinado, arresterades den 25 juli anklagad för delaktighet i döds-

skjutningarna den 23 maj mellan militär och polis och olaga vapeninnehav. Han var en av ledarna för de 600 avskedade soldaterna. Det blev demonstrationer till stöd för honom. Han rymde tillsammans med 56 andra den 30 augusti. De internationella säkerhetsstyrkorna har ännu inte gripit honom, men Dilis förre biskop, fredspristagaren Carlos Belo, har vid sitt besök i Östtimor förhandlat med honom. Reinado har bland annat sagt att han inte litar på Ramos-Horta och vill ha honom ersatt som premiärminister.

Den lojala delen av den östtimoresiska militären har sedan maj på order förblivit i sina kaserner. Nu har överbefälhavaren sagt att det vore bättre att låta armén delta i kampen mot våldet. Ramos-Horta har dock motsatt sig detta trots att FN-rapporten om oroligheterna i maj friar militären från döds-skjutningarna i maj.

På sin 100:e dag som premiärminister sade Ramos-Horta i parlamentet att fler än 70.000 internflyktingar fortfarande lever i läger i landsorten och att 23.000 finns i läger i Dili.

José Ramos-Horta i Stockholm den 16 maj 1983 vid ett seminarium arrangerat av Östtimorkommittén

Ett parlamentsutskott tillsattes den 6 november för att analysera FN-rapporten om oroligheterna och döds-skjutningarna i maj. Rapporten, som publicerades den 17 oktober, föreslog att de tidigare inrikes- och försvarsministrarna och överbefälhavaren skulle ställas inför rätta anklagade för att ha beväpnat civila under oroligheterna i april-maj. Rapporten föreslog också att den förre premiärministerns, Mari Alkatiri, eventuella ansvar skulle utredas ytterligare. En sammanfattning av rapporten finns på nästa sida.

Kanske är det som i en del gamla öststater. Medan det förut var en dygd att vara ståndaktig och aldrig kompromissa i motståndskampen, är det nu nödvändigt för att demokratin och utvecklingen ska främjas. För många människor är omställningen mycket svår.

Tommy Pollák